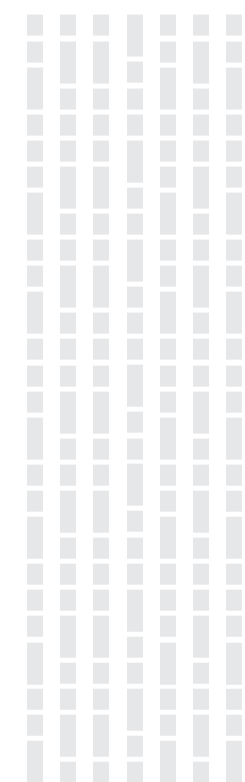

<div><div>📅</div><div>پنجشنبه ۱۲ بهمن ۱۴۰۲</div></div>
<div><div>📄</div><div>شماره ۴۰۷۲</div></div>
<div><div>🌐</div><div>www.fdn.ir</div></div>
<div><div>🔄</div><div>FARHIKHTEGANDAILY</div></div>

مدیرمسئول:
<div><ul style="list-style-type: none">محمد‌امین ایمانجانی</div>
قائم‌مقام مدیرمسئول:
<div><ul style="list-style-type: none">مسعود فروغی</div>
سردبیر:
<div><ul style="list-style-type: none">محمد زعیم‌زاده</div>
تلفن و فکس:
<div><ul style="list-style-type: none">۶۲۹۹۹۴۹۵ (۰۲۱)</div>
کدپستی:
<div><ul style="list-style-type: none">۱۱۳۵۶۳۳۸۱۶</div>
چاپ:
<div><ul style="list-style-type: none">چاپخانه دانشگاه آزاد اسلامی</div>
نشانی:
<div><ul style="list-style-type: none">خیابان حافظ،پایین‌ترازجهم‌پوریروبه‌روی ساختمان بورسساختمان فرهیختگان،طبقه سوم</div>

«فرهیختگان» وضعیت یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی کشور را بررسی می‌کند

رشد نقدینگی در پایین‌ترین سطح ۵۵ ماه اخیر

روز گذشته بانک مرکزی ایران داده‌های کل‌های پولی کشور را اعلام کرد. طبق این آمارها، حجم نقدینگی در پایان دی ماه ۱۴۰۲ به رقم ۷ هزار و ۵۵۶ هزار میلیارد تومان رسیده که نرخ رشد دوازده‌ماهه آن با ۲۵٫۲ درصد، کمترین نرخ رشد نقطه به نقطه در ۵۵ ماه اخیر است. داده‌های بانک مرکزی از پایه پولی نیز نشان می‌دهد نرخ رشد دوازده‌ماهه پایه پولی در پایان دی ماه ۱۴۰۲ نیز به ۳۱٫۷ درصد رسیده، عددی که در فروردین سال جاری حدود ۴۵ درصد بوده است. کاهش مستمر و قابل توجه رشد نقدینگی طی دو سال خیر و رسیدن آن به ارقام هدف‌گذاری شده حاکی از تحقق برنامه پولی تنظیم شده در اجرای سیاست کنترل مقداری رشد ترازنامه بانک‌ها و درنهایت کنترل رشد نقدینگی است. کارشناسان و فعالان اقتصادی می‌گویند این اتفاق امر قابل تقدیری بوده اما برای تداوم آن باید به یک مورد نیز توجه داشت. آن اینکه، سیاست کنترل مقداری ترازنامه بانکی باید در ادامه همراه و توامان با سیاست‌های اصلاح بودجه دولت نیز همراه شود و نباید این موضوع منجر به کمبود نقدینگی در بخش مولد و درنهایت ایجاد شرایط رکودی در بازار شود. به عبارتی، کنترل ترازنامه بانکی نباید منجر به این شود که وابستگی به نظام بانکی برنده و غالب بخش‌های مولد بازنده آن شوند.

ثبت کمترین نرخ رشد نقدینگی در ۵۵ ماه اخیر

حجم نقدینگی در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ به رقم ۷ هزار و ۵۵۶ هزار میلیارد تومان رسیده که نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ معادل ۱۹٫۲ درصد و نسبت به دی‌ماه ۱۴۰۱ حدود ۲۵٫۲ درصد رشد نشان می‌دهد. گزارش بانک مرکزی نشان می‌دهد نرخ رشد دوازده‌ماهه نقدینگی در دی‌ماه امسال پایین‌ترین مقدار از خردادماه ۱۳۹۸ یعنی طی ۵۵ ماه اخیر است. گزارش بانک مرکزی حکایت از آن دارد که نرخ رشد ماهانه نقدینگی در دی‌ماه ۱۴۰۲ معادل ۰٫۸ درصد بوده است، نرخی که جزء پایین‌ترین نرخ‌های رشد ماهانه است. بانک مرکزی در گزارش خود تصریح کرده کاهش مستمر و قابل ملاحظه رشد نقدینگی طی دو سال اخیر و رسیدن آن به ارقام هدف‌گذاری شده رشد نقدینگی در سال جاری (۲۵ درصد) حاکی از تحقق برنامه پولی تنظیم شده در اجرای سیاست کنترل مقداری رشد ترازنامه بانک‌ها و درنهایت کنترل رشد نقدینگی در دوره اخیر است.

اما داده‌های بانک مرکزی از پایه پولی نیز نشان می‌دهد پایه پولی در پایان دی‌ماه سال جاری رشدی معادل ۲۰٫۲ درصد را نسبت به پایان سال ۱۴۰۱ تجربه کرد. همچنین نرخ رشد ۱۲ماهه پایه پولی در پایان دی‌ماه ۱۴۰۲ با ۶٫۵ واحد درصد کاهش نسبت به دوره مشابه سال قبل (۳۸٫۲ درصد در دی‌ماه ۱۴۰۱) به ۳۱٫۷ درصد رسیده است. رشد ماهانه پایه پولی در دی‌ماه ۱۴۰۲ نیز معادل یک درصد بوده است. طبق این داده‌ها، خالص دارایی‌های خارجی بانک مرکزی در دی‌ماه ۱۴۰۲ نسبت به ماه قبل با ۵٫۲ درصد رشد، این تغییر علاوه‌بر بهبود ذخایر خارجی بانک مرکزی، سهمی فزاینده معادل ۲٫۳ واحد درصد در رشد یک درصدی پایه پولی در این ماه داشته است. نکته قابل توجه تداوم روند نزولی رشد پایه پولی است، به‌طوری‌که رشد ۱۲ماهه پایه پولی در

ادامه روند نزولی خود از ابتدای سال ۱۴۰۲ از ۴۵ درصد در فروردین‌ماه به ۳۱٫۷ درصد در دی‌ماه کاهش یافته است. همچنین داده‌های بانک مرکزی حکایت از آن دارد در دی‌ماه ضریب فزاینده نقدینگی نیز نسبت به پایان سال ۱۴۰۱، معادل ۰٫۸ درصد کاهش یافته و به حدود ۷٫۳ درصد رسیده است.

شرط اساسی تداوم کنترل نقدینگی

سیاست کنترل مقداری ترازنامه به عنوان اصلی‌ترین سیاست دولت سیزدهم برای مهار نقدینگی و تورم شناخته می‌شود. این سیاست طی ۴ بخشنامه ابلاغی بانک مرکزی به شبکه بانکی به مرحله اجرا درآمده است. طی آخرین تغییرات این بخشنامه‌ها، سمت راست ترازنامه (دارایی‌ها) برای همه بانک‌ها و سمت چپ ترازنامه (بدهی‌ها) برای بانک‌های ناتراز و ناسالم کنترل می‌شود و حدود این محدودیت‌ها طبق شاخص‌های بانک مرکزی بین ۱٫۳ تا ۲٫۵ درصد برای بانک‌ها و موسسات اعتباری غیر بانکی و ۴٫۵ درصد برای بانک‌های قرض‌الحسنه است.

کارشناسان اقتصادی می‌گویند کنترل نقدینگی و کاهش قابل توجه آن امر قابل تقدیری است که از سوی بانک مرکزی صورت می‌گیرد. با این حال، آنان معتقدند این سیاست باید با احتیاط انجام شود و نباید منجر به شرایط رکودی در بازار شود. به عبارتی، استدلال این گروه این است که اگر سیاست کنترل مقداری ترازنامه با اصلاحات بودجه‌ای (از تسهیلات تکلیفی گرفته تا قیمت‌های تکلیفی شرکت‌های دولتی که هر دو منجر به فشار به منابع بانکی می‌شود) همراه نشود، ادامه این شرایط می‌تواند منجر به کمبود نقدینگی در بخش‌هایی از اقتصاد ازجمله در بنگاه‌های کوچک و متوسط و حتی شرکت‌های بزرگ شود. این موضوعی است که ۱۰ بهمن حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در دیدار تولیدکنندگان و فعالان اقتصادی به آن اشاره کردند و بیان داشتند رشد نقدینگی باید متوقف بشود. ایشان اظهار داشتند: «کمااینکه دولت تلاش کرده، یک مقداری هم تأثیر داشته و رشد نقدینگی کم شده، یکی از مشکلات کشور رشد نقدینگی است. کاهش رشد نقدینگی سیاست درستی است و تلاش‌های دولت در این زمینه تا حدی مؤثر بوده است اما محدودیت ایجاد شده در منابع تخصیصی بانک‌ها به فعالان تولیدی، نباید منجر به بنگاه‌های کوچک و متوسط شود؛ بانک مرکزی باید جوری مدیریت کنند کار را، این جور نباشد که حالا شرکت‌های دولتی باینند همین سهم محدود منابعی را که بناسبت بانک‌ها بدهند، شرکت‌های دولتی بردارند ببرند، یا شرکت‌های خاص بردارند ببرند، شرکت‌هایی که افرادی‌ش رنگ‌ترند، دست‌وپادا‌ترند، ارتباطات بیشتری دارند. این‌جور نباشد. این مدیریت لازم دارد. یک مدیریت، یعنی رعایت عدالت به معنای واقعی کلمه اینجا لازم است.» در ادامه به دو مورد از شرایطی که باعث می‌شود کنترل رشد نقدینگی نیازمند تداوم همزمان و توامان سیاست کنترل مقداری ترازنامه و اصلاحات بودجه‌ای دولت باشد، اشاره می‌شود.

اثر تسهیلات تکلیفی بر کنترل نقدینگی

یکی از مواردی که پژوهشگران اثر آن را بر کنترل نقدینگی بسیار اساسی

